

ENTOMOLOGISCHE BERICHTEN

UITGEGEVEN DOOR
DE NEDERLANDSCHE ENTOMOLOGISCHE VEREENIGING
No. 318. Deel XIII. 1 December 1951.

Adres der Redactie:

B. J. LEMPKE, Oude IJselstraat 12^{III}, Amsterdam-Zuid 2 — Nederland

INHOUD: B. H. Klynstra: Mededelingen over Nederlandse Adephaga (Col.) III (p. 369). W. Nijveldt: Een geval van facultatieve parthenogenese bij *Wachtliella persicariae* L. (Diptera, Itonididae) (p. 373). — Karl E. Schedl: Bark- and Ambrosia Beetles from Surinam I (p. 376). — Father Th. Maessen: How I kept my butterfly collection in tropical West-Africa (p. 379). — S. G. Kiriakoff: Recherches sur les Organes Tympaniques des Lépidoptères en rapport avec la Classification (p. 381). — Literatuur: (p. 383: A. D. Voûte; p. 384: B. J. Lempke). — Korte mededelingen: (p. 378: R. Boldt, B. J. Lempke; p. 380: W. Roepke; p. 382: K. Lems; p. 384: J. Lukkien).

Mededelingen over Nederlandse Adephaga (Col.) III

door

B. H. KLYNSTRA

Cicindela trisignata Dej. (C.N. III p. 3, p. 650; Ent. Ber. 13: 4).

In de publicatie „Col. uit het aangrenzend gebied, enz.” door RECLAIRE en v. D. WIEL, Tijdschr. v. Ent. 88: 461, wordt gezegd: „deze, een meer zuidelijke soort, behoort zeer zeker niet tot onze fauna”.

In Aug. 1903 werd dit dier door D. v. D. HOOP bij Oostvoorne ontdekt en in groot aantal gevangen. Op dezelfde plaats zag A. VAN ROON Aug. '47 en '49 honderden exx. en verzamelde zeer vele. In Juli 1921 zag ik vele honderden vliegen benevens vele in copula lopen op het z.g. groene strand van „de Beer”, eiland Rozenburg; ik ving een zeer groot aantal. In Aug. 1930 en Juli 1931 zag en ving ik deze halobionte *Cicindela* daar ter plaatse eveneens. Juli 1938 zag VAN ROON haar aldaar ook en verzamelde 2 exx. Voor zover ik weet is dit dier in Nederland waargenomen in 1903-'04 - '21 - '30 - '38 - '47 - '49, misschien nog in andere jaren, dus gedurende een periode van bijna een halve eeuw.

De reden, dat deze soort niet ten N. van de Nieuwe Waterweg of langs de Belgische kust is gevonden, ligt volgens mij daarin, dat het „groene strand” ten N. en Z. van de Maasmond een ander biotoop is dan een strand, dat door eb en vloed geheel overspoeld wordt of geheel droog ligt. M.i. is er geen reden *C. trisignata* niet tot de Nederlandse fauna te rekenen.

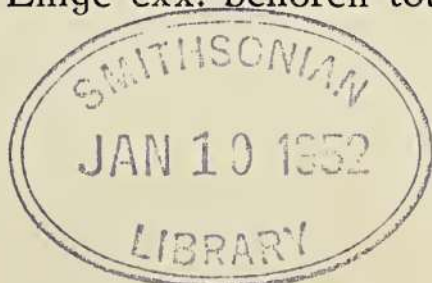
Cicindela maritima Latr. (C.N. I p. 28, III p. 2).

Op het Wordt-Rhedensche Zand bij Arnhem, waar de zandverstuivingen met helm beplant waren, zag ik, Juni 1910, vele exx. en ving er enige. De daarop volgende jaren heb ik deze halobionte *Cicindela* daar niet meer gezien, wel vond ik er nog 1 ex. van de halophile *Amara convexiuscula* Mrs.

Tijdschr. v. Ent. 70: XC vermeldt bovengenoemde vangst als te zijn gedaan bij Ommen, dit moet zijn: Arnhem.

Cicindela germanica L. (C.N. I p. 27, III p. 3).

A. VAN ROON vond een groot aantal op een landweg tussen dennenbos en roggeveld nabij Woensel bij Eindhoven, 31 Juli, Aug., begin Sept., 1931-'32-'33-'34-'36. Enige exx. behoren tot *a. obscura* F.

JAN 2 1952

Carabus purpurascens F. (C.N. I p. 39, III p. 5 ; N.N. no. 15).

Deze vorm wordt nu als een zelfstandige soort beschouwd (HENSELER, HORION, JEANNEL) en niet langer als een subsp. van *C. violaceus* L. Het oude standpunt van FABRICIUS, STURM, THOMSON, KRAATZ e.a. is weer ingenomen, hetgeen m.i. juist is. In Nederland komt alleen *C. purpurascens* subsp. *purpurascens* F. voor. Wel zouden de honderden exx., door mij in Nederland verzameld, tot de volgende sculptuur-ab. gerekend kunnen worden: *purpurascens* forma typica, *crenatus* Sturm (syn. *Suffriani* Westh., *scaber* Schauf., *crenatocostatus* Lap.) en *asperipennis* Lap. (syn. *exasperatus* Thoms. nec Duft.), misschien ook *asperulus* Kr. Deze sculptuur-vormen komen echter door elkaar voor en gaan in elkaar over, m.i. kunnen deze derhalve beter verwaarloosd worden.

Het door EVERTS in de N.N. vermelde ras *exasperatus* Dft. (nec Thoms.) behoort tot *C. violaceus* L., evenals a. *psilopterus* Kr. *C. violaceus* L. komt in ons land niet voor, noch een zijner vele rassen. Het ex., dat in de vorige eeuw bij Den Haag gevangen zou zijn, kwam zonder vindplaats uit een oude collectie en zal wel uit het buitenland afkomstig zijn. EVERTS vermeldt hiervoor ook in de N.N. Ne. ? Deze soort is niet ten Westen van de Weser en ten Noorden van de Main, evenmin in België en Frankrijk, behalve de Jura, gevonden. Zie Monogr. Car. BREUNING, kaart der geogr. verbreiding no. 37, en BURMEISTER, Biologie, Oekologie, Verbreitung eur. Käfer, kaart p. 45¹).

Cychrus rostratus L. (C.N. III p. 11, N.N. no. 27).

De in ons land meest voorkomende vorm is het ras *rostratus* L. en niet het ras *caraboides* L. De 18 exx., welke ik van de Veluwe bezit, behoren alle tot de eerstgenoemde subspec. Ik vond bij Valkenburg L. een ex., dat ik tot het ras *caraboides* reken. Echter ben ik het met HORION (Faunistik p. 36) eens, dat beide rassen moeilijk te scheiden zijn en vaak in elkaar overgaan.

Bembidion milleri Duv. (Ent. Ber. 10 : 100).

Van deze soort waren slechts 2 exx. uit Nederland bekend, Bunde en Valkenburg-Z.L. A. VAN ROON verzamelde een groot aantal bij Epen-Z.L. onder brokjes mergel in een kleine mergelontsluiting, Juni, Juli, Aug. '42-'43-'44.

Bembidion fluviatile Dej. (C.N. I p. 58, III p. 20).

Sinds Mei 1887, toen 2 ♂ ♂ bij Exaeten-L. door Pater WASMANN aan de Maas zijn gevonden, in ons land niet meer waargenomen. Nu in groot aantal verzameld door A. VAN ROON aan de Maas bij Eysden, Juni, Aug., Sept., Oct., '43—'44.

Bembidion humerale St. (C.N. I p. 59).

Langs heideplassen op de Veluwe, Loenen en Imbosch, vond ik enige exx.

Tachys gregarius Chd. (C.N. I p. 62).

Deze vond ik in groot aantal langs de Maas bij Eysden, Mei 1936, waar een riool in de rivier loost en het strand, bestaande uit grove kiezelstenen, sterk verontreinigd is. De vuil-geelbruine tint van het dier was daar wel op zijn plaats. Bij de talrijke exx. was er geen enkele, die behoorde tot (v. ?) *luridus* Rey. Deze bleekgele *luridus* ving ik in aan-

¹) De door Dr J. VAN DER DRIFT vermelde exx. van *C. violaceus* L. van de Veluwe (1951, Tijdschr. v. Ent. 94) bleken mij tot *C. purpurascens* subsp. *purpurascens* F. te behoren.

tal langs de IJssel bij Westervoort (Arnhem), Mei 1901, onder bakstenen, die op het strand van zuiver, schoon zand lagen. In Sept. 1932 vond ik deze vorm voor de tweede maal en wel in meer dan 100 exx. bij Bunde-Z.L. op zuiver geel zand, langs het Julianakanaal in aanleg. Bij beide laatste vondsten was geen enkel ex., dat tot *gregarius* Chd. behoorde.

Nu verschilt *luridus* niet alleen in kleur, doch wijkt ook in habitus aanmerkelijk van *gregarius* af, hij is breder en heeft meer afgeronde zijden der dekschilden. Verder zijn de sprietleden langer. M.i. is *Tachys luridus* Rey een zelfstandige soort.

Agonum impressum Panz. (C.N. I p. 71, Ent. Ber. 10 : 101).

De nieuwe vondst die het voorkomen in ons land moest bevestigen, is gedaan door A. VAN ROON bij Eindhoven, Juni 1941, 2 exx. langs de Dommel.

Poecilus (Pterost.) punctulatus Schall. (C.N. I p. 73, III p. 27).

Deze soort is in aantal gevonden door A. VAN ROON bij Amby-Z.L., in bouwland onder aardkluiten en aardappelloof. Maart, April, begin Juni, Sept. '43—'44 (niet in Juli of Aug.).

Pterostichus angustatus Dft. (C.N. I p. 75, III p. 27).

De 3e tussenruimte der dekschilden heeft normaal 3 grote stippen. Evenwel bleek mij bij onderzoek van een zeer groot aantal Nederl. exx., dat er ook zijn, die 4 stippen hebben, echter niet meer. Wel minder en met een ongelijk aantal op beide dekschilden, zoals links 2, rechts 3; ook 3 en 4.

Pterostichus cristatus Duf. (C.N. I p. 77, Ent. Ber. 7 : 295).

Bij Vaals-Z.L., Mei 1936, vond ik een ♂. Zeer vele exx. werden in een mergelgroeve bij Epen-Z.L., Juni, Juli, Aug. van 1931—1944 door A. VAN ROON gevangen.

Amara strenua Zimm. (C.N. I p. 79, III p. 29).

De inlandse exx. van mijn coll. uit aanspoelsel van de Maas bij Steyl; eveneens 3 exx. gevonden door A. VAN ROON, 2 ♂♂, Velp bij Arnhem, April '48 en Aug. '49 en 1 ♂ bij Valkenburg-Z.L., Juni '41, vertonen alle een navelstip op de dekschilden nabij de basale rand. Bij mijn 4 exx., vindplaats Neusiedler See, ontbreekt deze navelstip.

Harpalus quadripunctatus Dej. (C.N. I p. 89, III p. 33).

Een ♀ bij St. Nicolaasga, Juni 1932, (leg. F. T. VALCK LUCASSEN) en 1 ♂ door mij gevonden bij Doorwerth-G., Mei 1948, hebben op de achterhelft der dekschilden, in de derde tussenruimte, 3 stippen. Ook 1 ex. bij Roden-Dr., gevonden door H. H. EVENHUIS.

Deze, in ons land zeer verspreide soort, werd tot nu toe op 7 vindplaatsen slechts in één enkel ex. aangetroffen.

Bradycellus csikii Laczó (Ent. Ber. 10 : 107).

Langs de Maas bij Eysden, April 1944, vond A. VAN ROON 2 exx.

Bradycellus sharpi Joy (Ent. Ber. 11 : 282).

Deze soort ving ik nog bij Laag Soeren, Valkenburg en Eys-L., komt dus niet alleen in het kustgebied voor.

Coelambus impressopunctatus Schall. (C.N. I p. 120, III p. 50).

In mijn coll. bevinden zich 4 doffe ♀♀ : ♀ var. *lineelus* Gyll., Den Haag, Laag Soeren, Arnhem, Venlo.

Deronectes canaliculatus Lac. (C.N. III p. 52, p. 650).

Deze soort vond ik nog in helder stilstaand water op zandbodem,

meestal in het zand verscholen, bij Arnhem, Beek bij Didam, in groot aantal bij Zilven-G. en in talrijke exx. in het Julianakanaal in aanleg bij Bunde-Z.L. Verder in zeer groot aantal gevonden bij Hilversum, Leersum en Oisterwijk. Opmerkelijk is, dat deze soort, die voor 30 jaar nog niet uit ons land bekend was, nu zo verbreid voorkomt en in zulke massa's wordt waargenomen.

Hydroporus discretus Fairm. (C. N. I p. 127).

Deze soort ving ik in groot aantal in een beschaduwde bron bij Vaals-L., Mei 1936. Het enige ex., dat EVERTS vermeldt, is gevonden in een „kuiltje” nabij de Geul, welke vindplaats wel een kleine wel geweest zal zijn. HORION zegt, dat het dier bij voorkeur in koud bronwater leeft.

Agabus neglectus Er. (C.N. I p. 132, III p. 59).

Een ex. werd nog door mij bij Vorden gevonden, verder een aantal bij Denekamp.

Agabus guttatus Payk. (C.N. I p. 133, III p. 59).

In een bron bij Valkenburg-L. vond ik nog één ex. alsmede een groot aantal bij Vaals-L., Mei 1936, in gezelschap van *Hydroporus discretus* Fairm.

Agabus unguicularis Thoms. (C.N. I p. 134, III p. 59, Ent. Ber. 7: 296).

Deze soort ving ik nog in enige exx. in Gerrits Flesch bij Hoog Buurlo-G., Mei, Juni, in gezelschap van een zeer groot aantal *Agabus affinis* Payk.

Agabus congener Thunb. (nec Payk.) (C.N. I p. 135, III p. 60).

Deze *Agabus* werd nog bij Delden, Winterswijk en de Plasmolen bij Mook gevonden.

Na het beëindigen van deze mededelingen, ontvang ik een lijst van de heer A. VAN ROON, waarin hij o.a. nog onderstaande vangsten bericht. Daar het in ons land zelden waargenomen soorten betreft, is het wel de moeite waard deze nog te vermelden.

Carabus intricatus L. bij Schaarsbergen (Arnhem), Aug. 1941.

Blemus areolatus Creutz. is eenmaal vermeld door EVERTS, 1880, Tijdschr. v. Ent. 23, bij Roosteren aan de Maas, leg. H. VERHEGGEN, sindsdien niet meer in ons land gevonden. Nu langs de Maas bij Eysden-L., Aug. 1944 en 1950 vele exx.

Sphodrus leucophthalmus L. 1 ex. in een mergelgroeve bij Valkenburg-L., Juni 1941.

Agonum mülleri a. *coerulescens* Letzn. f a u n. n o v. a b. Een fraai ex. bij Eindhoven, Juni 1941. (N.N. nr. 160).

Lebia cyanocephala L. 1 ex. bij Eindhoven, Juni 1949.

Lebia crux-minor L. 1 ex. bij Breedenbroek (bij Dinxperlo), Juli 1939.

Lebia crux-minor a. *scutellata* Letzn. 1 ex. bij Bunde-Z.L., Juli 1943.

Dromius fenestratus F. 1 ex. bij Velp-G. Mei 1945.

Cymindis vaporariorum L. 1 ex. bij Velp-G., Aug. 1934 en 1 ex. bij Eindhoven, Juni 1936.

Literatuur

C.N. Coleoptera Neerlandica, Jhr Dr Ed. EVERTS.

N.N. Nieuwe Naamlijst 1925, idem.

Tijdschr. v. Ent. Tijdschrift voor Entomologie.

Ent. Ber. Entomologische Berichten.

Adolf HORION, 1941, Faunistik der deutschen Käfer 1.

Wassenaar, Bloemcampaan 20, Maart 1951.